

Ikt. sz.: OTB/33-1/2012.

OTB-6/2012. sz. ülés
(OTB-63/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának**
2012. április 23-án, hétfőn, 8 óra 38 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	4
Az ülés résztvevői	5
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	6
A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény módosításáról szóló T/6767. számú törvényjavaslat (Általános vita)	6
<i>Kardkovács Kolos (Nemzetgazdasági Minisztérium) szóbeli kiegészítése</i>	6
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	7
<i>Kardkovács Kolos (Nemzetgazdasági Minisztérium) válaszai, reflexiói</i>	13
<i>Határozathozatal</i>	14
<i>A bizottsági előadó és a bizottság kisebbségi véleményét ismertető képviselő kijelölése</i>	14
A napirend módosítása	14
A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló T/6814. számú törvényjavaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita)	15
<i>Font Sándor (Fidesz) szóbeli kiegészítése</i>	15
<i>Szakál Ferenc Pál (Nemzeti Erőforrás Minisztérium) véleménynyilvánítása</i>	15
<i>Kérdések, válaszok, észrevételek</i>	15
<i>Határozathozatal</i>	16
A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény és az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról szóló T/6774. számú törvényjavaslat	17
<i>Gyimesi Endre (Nemzeti Erőforrás Minisztérium) szóbeli kiegészítése</i>	17
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	18
<i>Gyimesi Endre (Nemzeti Erőforrás Minisztérium) válaszai, reflexiói</i>	23
<i>Határozathozatal</i>	24
Az MTA munkájáról és a magyar tudomány helyzetéről 2009-2010 címmel benyújtott beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat	24

<i>Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról</i>	24
Egyebek	25

Napirendi javaslat

1. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6767. szám)
(Általános vita)
2. A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény és az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6774. szám)
(Általános vita)
3. Az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramokról szóló 1997. évi CXXXVI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6570. szám)
(Bizottsági módosító javaslat megvitatása)
4. Az MTA munkájáról és a magyar tudomány helyzetéről 2009-2010 címmel benyújtott beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat (H/... szám)
(Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról)
5. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6814. szám)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita)
6. Egyebek

Az ülés résztvevői**A bizottság részéről****Megjelent**

Elnököl: **Pokorni Zoltán** (Fidesz), a bizottság elnöke

Dr. Pószán László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Bodó Sándor (Fidesz)
Cseresnyés Péter (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz)
Pánczél Károly (Fidesz)
Pichler Imre László (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz)
Sági István (Fidesz)
Michl József (KDNP)
Dr. Hiller István (MSZP)
Dr. Sós Tamás (MSZP)
Dúró Dóra (Jobbik)
Farkas Gergely (Jobbik)
Ferenczi Gábor (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Pószán László (Fidesz) megérkezéséig Pokorni Zoltánnak (Fidesz)
Osztolykán Ágnes (MSZP) dr. Hiller Istvánnak (MSZP)
Brájer Éva (Fidesz) Révész Máriusz (Fidesz)
Cseresnyés Péter (Fidesz) megérkezéséig Michl Józsefnek (KDNP)
Demeter Zoltán (Fidesz) Pánczél Károlynak (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz) megérkezéséig Kucsák Lászlónak (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz) megérkezéséig Sági Istvánnak (Fidesz)
Földi László (KDNP) Pichler Imre Lászlónak (Fidesz)
Michl József (KDNP) megérkezéséig Bodó Sándornak (Fidesz)

Meghívottak részéről**Hozzászólók**

Kardkovács Kolos helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Gyimesi Endre levéltári miniszteri biztos (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Dr. Kardon Béla főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Szakál Ferenc Pál főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Földesi György főigazgató (Politikatörténeti Intézet)

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 38 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

POKORNI ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait! A jelenléti ív, illetve a helyettesítésről szóló papírok alapján megállapítom, hogy a bizottság határozatképes. A kiküldött napirendünk 4. pontjának az elhagyását javaslom, mert az Akadémia elnöke, Pálincás József eddig nem válaszolt a kérdésünkre az OTKÁ-val kapcsolatban, ez egy feltételes napirendi pont volt azzal a feltétellel, hogy az Akadémia elnökétől kérünk információt a pályázatok nyilvánosságával kapcsolatban. Az egyebek keretében... Hogy küldtük ki az 5. napirendi pontot? A meghívóban már Font Sándor javaslata szerepelt? *(Edelényi Zsuzsánna: Igen.)* Jó. Korábban volt egy olyan verzió, hogy az 5. napirendi pont az egyebek, de most az 5. napirendi pont alatt Font Sándor képviselőtársunk javaslata szerepel. Akkor tehát azzal a módosítással javaslom elfogadni a napirendet, hogy a 4. pontot elhagyjuk. Kérem, először a módosításról szavazzunk, ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Köszönöm. Most a napirend egészéről kell szavaznunk, ki az, aki támogatja a napirendet? *(Szavazás.)* Köszönöm, egyhangúlag támogattuk.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény módosításáról szóló T/6767. számú törvényjavaslat (Általános vita)

Az első napirendi pontunk a szakképzésről szóló törvény módosítása. Kell nekem egy kis segítség, hogy ne tévedjek a nevetek illetően. *(Kardkovács Kolos: Majd bemondjuk.)* Köszönöm szépen. Megadom a szót a kormány képviselőjének, tessék parancsolni!

Kardkovács Kolos (Nemzetgazdasági Minisztérium) szóbeli kiegészítése

KARDKOVÁCS KOLOS (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm a szót, elnök úr. Akkor a jegyzőkönyv kedvéért: Kardkovács Kolos helyettes államtitkár vagyok, Nemzetgazdasági Minisztérium, és Klész Tibor szakértő úr és Nagy Katalin szakértő asszony segíti az én munkámat.

A kormány által benyújtott törvényjavaslat a szakképzési törvény kis terjedelmű módosítására tesz javaslatot. Ennek az lényege, hogy a duális képzés további kiterjesztését valósítaná meg azáltal, hogy már a 9. évfolyamtól lehetővé teszi a tanulószerveződés megkötését, illetve a gyakorlati képzésben való részvételt. Ezzel összefüggésben változna a közismereti tárgyak oktatási aránya, és ez maximum 33 százalékban kerülne meghatározásra. Ez abból a szempontból került meghatározásra, hogy egy hároméves szakképzés tekintetében a körülbelül két év gyakorlat, egy év elméleti képzésnek ezek az arányok felelnek meg nagyjából.

A törvényjavaslat tartalmazza azt is, hogy csak olyan vállalati tanműhelyben, tehát olyan tanműhelyben lehetne ilyen gyakorlati képzést folytatni, amely a szigorú feltételeknek megfelel, és kizárólag gyakorlati oktatási, képzési célt szolgál. Ennek megfelelően kiegészülne a törvény felhatalmazó rendelkezése, és a kormány kapna felhatalmazást arra, hogy az ilyen tanműhellyé nyilvánítás részletes feltételeit rendeletben állapítsa meg.

Azáltal, hogy már a 9. évfolyamon is lehetőség lenne a tanulószerveződés megkötésére, módosulna a szintvizsga megszerzésére irányuló előírás. Ennek a kötelező, tehát a minősítő jellege szűnne meg.

Azt gondolom, hogy ezek a lényeges változások, ez egy néhány szakaszos törvényjavaslat, amelynek a lényegét ennyiben foglalnám össze.

ELNÖK: Köszönöm a bevezetőt az államtitkár úrnak. *(Jelzésre:)* Révész Máriusz kért először szót, utána Sós Tamás következik. Tessék parancsolni!

Kérdések, hozzászólások

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm szépen. A törvényjavaslat általános vitára való alkalmasságát meg fogom szavazni, de azt most szeretném jelezni, hogy ha így marad, és nem lesz lényegi változás, akkor ezt a törvényjavaslatot ilyen formában nem fogom tudni támogatni, sőt ellene fogok szavazni. Indokolnám, hogy miért.

Az, hogy a „legalább”, legfeljebb” szavakat kicseréljük, látszólag minimális változásnak tűnik, de azért itt szeretném jelezni, államtitkár úr, hogy az, hogy egy szakképzést el lehessen végezni úgy, hogy a törvény szerint egyetlen közismereti óra ne legyen, szerintem elfogadhatatlan. Amikor azt mondjuk, hogy a közismereti tárgyak aránya legfeljebb 33 százalék lehet, akkor ezzel azt is mondjuk, hogy Magyarországon úgy is lehet szakképzést szerezni Magyarországon, hogy egyetlenegy közismereti óra nem lesz a három év alatt - azt gondolom, a minisztériumban senki sem gondolhatta ezt komolyan. Úgyhogy ez a szabályozás így mindenképpen rossz. El kell mondjam, hogy az előző törvény nagyjából azt írta elő, hogy a közismereti tantárgyaknak minimum - ha jól emlékszem - 50 százalékot el kell érnie... *(Keszei Sándor: 33 százalékot!)*

ELNÖK: Az előző!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Az előző, figyelj oda, Sándor, és majd ha szót kapsz, akkor mondhatod. Tehát az előző törvény azt mondta, hogy a közismereti tárgyaknak...

ELNÖK: Nem kellene átengedni ilyen törvényeket...

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): ...az 50 százalékot el kell érni. Innentől kezdve ez egy elég jelentős, bizonyos szempontból visszalépés volt már, hogy azt mondtuk, hogy 33 százalék. Én még azt is megértem, hogy a minisztérium, illetve a kormány valamilyen garanciát szeretne kapni, hogy a szakmai tárgyak is érjenek el bizonyos százalékot, hiszen ez fordítva is igaz, tehát ha legalább 50 százalék vagy a legalább 33 százalék, akkor ebben persze az is benne van, hogy szakmai gyakorlat nélkül is lehet szakképzést szerezni, tehát értem a kormányzat törekvését. Csak arra hívom fel a figyelmet, hogy ez így biztos nem jó, és mindenki, aki oktatással foglalkozik, azt mondja, hogy 33 százaléknyi közismereti tárgy mindenképpen kell, és akkor azt kell megfogalmazni, hogy a kormány olyan törvényt terjesszen be, hogy erre is van garancia, és arra is, hogy szakmailag megfelelő legyen a gyakorlati képzés aránya. Ez a megfogalmazás nem sikerült, félrement.

Azt gondolom, hogy az oktatási bizottság tagjai, akik felelősséget éreznek az oktatás jövője iránt, ezt, ha így marad, nagyjából elfogadhatatlannak fogják tartani.

ELNÖK: Köszönöm szépen, Máriusz. Sós Tamás képviselőtársunk kért szót. Parancsolj, Tamás!

DR. SÓS TAMÁS (MSZP): Köszönöm szépen. Én is a kérdéseket szeretném folytatni. Ez az első kérdéskör, amivel kapcsolatban én is azt szeretném kérni, hogy amit Révész Máriusz felvetett, azt járjuk már körbe, hogy mi szól emellett. De kibővíteném ezt a gondolatkört, és még két másik kérdést is szeretnék szóba hozni. A második téma a 9. évfolyamon bevezetett gyakorlati képzésnek ezt a formája, amit az előterjesztés tartalmaz. A harmadik kérdéskör pedig a szintvizsga kérdése.

Mivel nem látunk hatástanulmányokat, nem látunk elemzéseket, és én úgy tudom, hogy különböző szakemberekkel, érintettekkel nem történt meg a kellő egyeztetés, ezért az iránt érdeklődöm, hogy meg tudnának-e osztani velünk olyan háttéranyagokat, elemzéseket, amelyek alapján ezt az előterjesztés mégis csak megfogalmazódott. Nem akarom az államtitkár urat kellemetlen helyzetbe hozni, akár most, akár rövid időn belül - mert holnap már általános vita van -, egy ilyen SWOT-elemzéshez hasonlóan ha megkaphatná a bizottságunk, hogy például ennek a folyamatnak, mert valójában itt a múlt évben el lett fogadva a szakképzési törvény, a szakképzési hozzájárulásról szóló törvény, ez tulajdonképpen a szakképzési törvénynek egy kiegészítése. Parragh úr úgy nyilatkozott a napokban, a Szakma Sztár rendezvényen a múlt héten, hogy egy lépcsőben gyakorlatilag nem tudták ezt megtenni, mondjuk amit Révész úr felvetett, mert akkora volt az ellenállás; most viszont úgy látják, hogy elérkezett az idő, hogy ezt meg tudják tenni. Én tehát komplexen tenném fel a kérdést a decemberben elfogadott két törvényhez és a mostani kiegészítéshez kapcsolódóan: mit tartanak önök a változás során az erősegeknek, mi az a négy-öt dolog, mi lesz ennek az erőssége, mi ennek a gyengesége, mi a veszélyei, és mik a lehetőségei ennek? Gondolom, elvégeztek egy ilyen típusú elemzést. Nekünk képviselőknek, gondolom, holnap - én magam ezt igyekszem majd a plenáris vitában holnap megtenni - lesz lehetőségünk erről szólni, és, gondolom, lesz lehetőség a kormány oldaláról is elmondani ezt. Én tehát tisztelettel azt szeretném kérni, hogy kapjunk erről tájékoztatást, mert gyakorlatilag csak feltételezésekre hagyatkozunk.

Egy nagyon súlyos problémának tartom, és a szakmai közvélemény kritikával illeti a tárcát, a kamarát azért, hogy a 2011/2012. tanévnek a tanulószereződés-adatai nem nyilvánosak. Szeretném kérni önöktől, hogy legyenek szívesek a bizottságunknak ezt eljuttatni, illetve kérem a tárcát, hogy a kamara bocsássa ezt a nyilvánosság számára is rendelkezésre, mert ha ez nem nyilvános, akkor abból gyakorlatilag arra lehet következtetni, hogy azok az ösztönzők, amik vannak, nem eredményesek. Az államtitkár úrnak, Cséfalvay úrnak a múltkoriban is feltettem ezzel kapcsolatban kérdéseket, ő a múltból beszélt tanulószereződés-ügyben, a jövőt vetette fel, de a jelenről nem szólt. Én azt feltételezem ez alapján, hogy a jelenlegi ösztönzők nem hatékonyak, és önök tulajdonképpen kényszerítő intézkedéseket kívánnak bevezetni - ez egy következtetés. Ha látom a számadatokat, akkor lehet, hogy más álláspontra fogok helyezkedni ennek a kérdésnek a megítélésében.

Milyen veszélyek vannak? Ha figyeljük az elmúlt napokban, amióta másfél hete felkerült a parlament honlapjára ez az előterjesztés, többen megszólaltak ebben az ügyben. Kérem, hogy cáfolja, államtitkár úr, vagy cáfolja a tárca, cáfolja a kamara a veszélyeket. Azt mondják például, hogy gyermekmunka - nem részletezem -, hogy ingyenmunka, hogy ez az intézkedés lefékezze a munkaerő mobilitását. Ma látszatra ez egy nagyon olcsó dolog, de hosszabb távon ez ennek az országnak nagyon sokba kerül. Végiggondolták-e azt, hogy a következő 50 évről beszélünk, gyakorlatilag stratégiai kérdéssről beszélünk, a magyar gazdaságról, a foglalkoztatáspolitikáról beszélünk, az egyszer használatos segédmunkás-képzésről beszélünk, nem a minőségi szakképzésről beszélünk, pénzkivonásról beszélünk.

Én úgy gondolom, hogy ezekre itt nincs válasz, mint ahogy nem kaptunk választ decemberben sem, azóta sem, illetve olyan választ kaptunk - látszatra nem erről beszélek, de nagyon is erről beszélek -, hogy rendkívül kritikus helyzetbe hozták a gyakorlati képzést január 1-jétől, derült égből villámcsapás az a hozzájárulási törvény. Én többször szóvá tettem a parlamentben, hogy 6-8 milliárd hiányzik a rendszerből, úgy tudom, hogy önök is érzékelik ezt a problémát, bár hivatalos véleményt a kormánytól nem kaptam; a kamara elismerte, hogy a rendszerből 6 milliárd hiányzik. Én azt feltételezem, hogy néhány milliárdot bele kell tenni a rendszerbe, mert ebben az esztendőben összeomlik a szakképzés gyakorlati képzése, hiszen ha nem tudunk végrehajtani egy mérsékelt növekedést a 440 ezer forint/fő/év összegben, az rendkívül kritikus. És szerintem a szakképzési hozzájárulási törvényben még egy dolgot

korrigálni kell, véleményem szerint még ebben az évben - ezt minden szakember mondja -, ez pedig azt jelenti, hogy nem lehet évente meghatározni a szakképzési hozzájárulás összegét, azt az említett 440 ezer forint/fő/év átlagot, ahol tudjuk jól, hogy 270-től ötszáz-valameddig vannak az összeghatárok.

A záró gondolat: nem tartanak-e attól, hogy az iskolai rendszer kiüresedik, nem tartanak-e attól, hogy a több milliárdért - most végig kellene gondolnom, hogy mekkora összegről beszélünk, de nagyon sokról - kialakított térségi integrált szakképző rendszerek kiüresednek, tehát gyakorlatilag attól, amit a Máriusz is felvetett, hogy az iskola másodlagos szerepet fog kapni. Értem én a német rendszert, értem én, vagy tudni vélem, hogy értem a duális rendszert, de egyrészt azért amit Pokorni elnök úr mondott hónapokkal ezelőtt egy konferenciánk, hogy a magyar alapképzés nem olyan szintű, mint mondjuk akár a német, ezzel is foglalkozni kellene - tudom, hogy ez nem az önök asztala, de ezzel nem foglalkozunk -, tehát ez gond, akkor lehetnének ezek a rendszerek, amiket önök folyamatosan nyomnak át; illetve akkor lehetne, ha megfordulna a rendszer, mint ahogy Németországban van, ahol a cég keresi az iskolát, mert itt viszont fordítva van: az iskola keresi a céget. Nem tudom, megnézték-e a 2011/2012. tanévet, holnap elmondok a plenárison egy építőipari példát, hogy cégek gyakorlatilag nem jelentkeznek a tanulókért, gyakorlatioktatás-szervezők jelentkeznek, és ez óriási veszély. Ezeket a kockázatokat végiggondolták-e, amikor ezt betervezték? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e további jelentkező? *(Jelzésre:)* Imre, Pichler Imre, parancsolj!

PICHLER IMRE LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Helyettes Államtitkár Úr! Mindenki tudja azt, hogy komoly gondok vannak a szakképzéssel, és ez nem most kezdődött. Gyakorló igazgatóként lehetőségen volt rálátni a szakképzésre, egy ezerfős iskolának voltam az igazgatója éveken keresztül ezelőtt 15 évig. A szakképzés gondját, problémáját nem tudjuk egyik napról a másikra megoldani. Én is azt mondom, hogy körültekintően kell meghozni ezeket az intézkedéseket, hiszen a 9. osztályba azok a tanulók jelentkeznek kimondottan alapfokú szakmaképzésre, tehát alapfokhoz kötött szakmaképzésre, akikkel kapcsolatban tulajdonképpen azt várja a tanító néni meg a tanító bácsi az általános iskolában, hogy minél előbb kerüljenek ki; tehát semmi motiváció nincs, se a családban, sehol az égvilágon, ehhez nem tud hozzátenni még a pedagógus sem meg a szülő sem, kimondottan olyan teljesítményre nem tudja sarkalni ezeket a diákokat, hogy egyáltalán pozitívan álljanak hozzá egy szakmatanuláshoz; de hogy tenni kell valamit, az biztos. Ez egy kezdeményezés, amit a kormány részéről hallottunk itt az előbb. Én természetesnek tartom azt, hogy Sós képviselő úr, képviselőtársunk aggályai változatlanul fennállnak. Biztos vagyok benne, hogy az a megoldás, hogy a 9. osztályban igenis lehessen tanulószerveződést kötni, egy picit már előreviszi ezt az ügyet, hiszen azok a diákok, akikről az előbb beszéltem, nem biztos hogy akár a magyar nyelvet vagy akár egy külföldi nyelvet megpróbálnak úgy elsajátítani, hogy esetleg majd ebből az évfolyamból egyetemre kerülnek. Én tehát csak azt tudom javasolni, hogy gondoljuk végig ennek a törvénynek a módosításait, és biztos vagyok benne, hogy előbb-utóbb kompromisszumra tudunk jutni még Révész Máriusszal is.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Ferenczi Gábor, parancsolj!

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Jó reggelt mindenkinek! Ahogyan a szakképzésről szóló törvényt magát, úgy ezt a módosítást sem tudja a Jobbik Magyarországért Mozgalom támogatni, és itt rögtön hadd reagáljak a Pichler képviselőtársunk által felvetettekre! Nyilvánvalóan nem a 9. évfolyamon kell megtanulniuk a magyar nyelvet vagy

egy idegen nyelvet ezeknek a tanulóknak, de azt mindannyian tudjuk, hogy egy felmérés szerint a középiskolákba, pontosabban a szakiskolákba érkező gyerekek 84 százaléka funkcionális analfabéta. Én tehát azt gondolom, hogy amíg nem értik azt a szöveget, amit olvasnak, vagyis a szövegértésükkel komoly problémák vannak, addig ilyen képességű tanulókat szerintem felelőtlenység üzemekhez, veszélyes körülmények közé kihelyezni. Mi úgy érezzük, hogy ez a módosítás is mutatja, amit elmondtunk a szakképzési törvény vitája során is, hogy a kormány ennél az előterjesztésnél alapvetően a gazdasági szempontokat vette figyelembe, a tanulók képességei, sajátosságai teljesen másodlagosak. Egyáltalán nem vették figyelembe, hogy itt kiskorú tanulókról van szó, számunkra elfogadhatatlan az, hogy 9. évfolyamon 15 éves gyerekeket üzemekhez helyezzünk ki.

A másik a finanszírozás. 440 ezer forintra csökkentették a normatívát, a normatíva számításának az alapját. Már most, már januárban megmutatkozott, hogy ebből az összegből képtelenség finanszírozni a duális képzést, aminek a veszélyére egyébként már szintén felhívtuk a figyelmet korábban, hogy önök nem végeztek semmilyen háttérszámításokat azzal kapcsolatban, hogy a duális képzés finanszírozására megvannak-e egyáltalán a szükséges források. Bebizonyosodott, hogy ebből az összegből nem lehet kifizetni a szakoktatókat, nem lehet kifizetni a tanulók étkeztetését, a munkaruhát, és semmit nem lehet ebből kifizetni, mert ez erre egész egyszerűen kevés.

Ilyen felelőtlenül, ilyen rövid határidővel kívánják hatályba léptetni egy szakképzési törvényt, amely alapvetően változtatja meg az egész szakképzést, és most is, a záró rendelkezéseknél olvashatjuk, hogy 2012. szeptember 1-jén lép hatályba, az indoklásban pedig az szerepel, hogy így kellő idő áll majd rendelkezésre. Nem tudom, a négy hónap kellő idő önök szerint arra, hogy ezeket a változtatásokat tényleg életbe léptessük?

A másik dolog, amit magyar-német szakos tanárként el kell mondjak, ami szintén nagyon aggályos, hogy a nemzeti alaptanterv 33 százalékaiban szeretnék maximálni, hogy ez legyen a maximális tananyagmennyiség, amit el kell sajátítani ezeknek a tanulóknak. Egyrészt a nemzeti alaptanterv legvégső változatát nem is ismerjük, még nem készült el a nemzeti alaptanterv - akkor minek a 33 százaléka? Ha nem tudjuk, hogy minek a 33 százaléka, akkor egyáltalán mi értelme van ennek a passzusnak az egész módosításban? A másik, hogy a „legfeljebb” azt is jelentheti, hogy akár nulla is lehet. Az is egészen elképesztő, hogy mondjuk magyar nyelv és irodalom vagy történelem akár egyáltalán ne szerepeljen a szakiskolák tananyagában. Milyen tanulókat akarunk mi nevelni? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Ez egy jó zárszó vagy záró mondat volt. Magam is összefoglalnám röviden a véleményemet, aztán megadom a szót Kucsák Lászlónak.

A jelenleg hatályos, tehát a most élő közoktatási törvény legutóbbi módosítása még két vagy három évvel ezelőtről való, ekkor alakult ki az a rend, amit ismerünk, hogy a közismereti évfolyamokon, tehát a 9-10. évfolyamon a kötelező óra legfeljebb 50 százalékaiban - legfeljebb 50 százalékaiban! - pályaorientáció, gyakorlati oktatás, szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás folyik, valamint az OKJ szerint szakmacsoportos alapozó oktatás is folyhat. Ez azért fontos, mert most nem 33 százalék, azt a nemrégiben elfogadott törvény írja elő, de még nem ez a gyakorlat.

A másik, amit nem árt tudni - gyakran még a szakemberek is tévednek -, mert sokszor hallottuk azt a szöveget, hogy a 9-10. évfolyamon nem lehetett gyakorlati képzést folytatni, hogy lehetett, volt, működőképes volt. Ehhez képest az új köznevelési és az új szakképzési törvény megváltoztatná ezt a rendet - itt még nem a most beterjesztettről, hanem a már elfogadott törvényről beszélek -, amely ezt a legfeljebb 50 százalékos passzust kivette. A kormány előterjesztésében ez eredetileg nem szerepelt, sem a gazdasági tárca, sem a NEFMI nem szerepeltette azt a minimumot; ez a minimum a Fidesz-frakció által elfogadott módosító javaslat hatására került be. Ekkor, én úgy ítélem meg, született egy parlamenti döntés. Ezt a

döntést most a kormány az őt támogató frakciójával szemben visszavonná. Ez nem helyes dolog, különösen nem helyes dolog úgy, hogy ezt megelőzően a kormánypártokon belül nem történik egyeztetés. Önök tavaly beterjesztettek egy törvényjavaslatot, mi azt korigáltuk, módosítottuk, világosan szavazott a parlament többsége, nem a kormány kiinduló álláspontjával értett egyet, hanem a frakció módosító álláspontját tette a magáévá. Önök azt most visszahozzák, és egy árva szót nem szólnak se nekem, se a Fidesz frakcióvezetőjének, senkinek. Ez nem jó eljárás, nem bölcs eljárás. Éppen ezért ezt a pontot én és az általam vezetett munkacsoport nem fogja támogatni az előbb elmondottak miatt. A legfeljebb 33 százalék abszurd - abszurd! -, ilyen jogi szabályozás nincs, és amíg én vagyok ennek a bizottságnak a vezetője, reményeim szerint nem is lesz.

A hatálybaléptetésnél - amit Ferenczi Gábor is kifejtett - képtelenség az ez év szeptember 1-je. Önök kerettantervre hivatkoznak, de ezek a kerettantervek nem lesznek elfogadva szeptember 1-jéig. Mihez akarnak hatályba léptető rendelkezést hozni? A nemzeti alaptanterv ellesz, a kormány majd hoz egy határozatot májusban, de kerettanterv nem lesz. Ez a hatálybaléptetés tehát leghamarabb '13. szeptember 1-jén működhet.

A harmadik pont a szerződés, a tanulószerveződés. Azzal a megszorítással, hogy olyan cégben, ahol a gyakorlati szerződést kizárólag a gyerekek oktatására szánt tanműhelyben folytatják, ezzel a megszorítással számomra ez elfogadható. Tehát nem szalámivásárlás, hanem cégben létrehozott tanműhely; igaz, addig is tanműhelyben tanulnak a gyerekek, csak iskola által létrehozott tanműhelyben, és itt egy cél által létrehozott tanműhely van. Itt azonban szükséges szerintem a kormány felhatalmazásánál egy szigorítás - erre majd javaslatot kellene tennünk -, hogy úgy kell a kormánynak ezt a részletszabályozást megalkotnia, hogy tekintettel legyen arra, hogy ebben korlátozott cselekvőképességű gyermekek, tanköteles korú gyermekek vesznek részt, tehát azt a gondoskodást, azt a felügyeletet a vállalat által működtetett tanműhelyben is biztosítani kell, amit egy közoktatási, köznevelési intézmény garantál a szülő számára. Felhívnom a figyelmet a szülői szervezet ezzel kapcsolatos levelére, amely természetesen nem precíz minden tekintetben, nem egy jogászszöveg, de a lényegre, tudniillik arra, hogy itt korlátozottan cselekvőképes gyermekekről van szó, tehát a lényegre jól utal. Nem kell ezt kifejteni a törvényben, de ezzel az iránymutatással kell a kormány számára a részletek kimunkálására felhatalmazást adni.

Én ezt a három pontot tartom kritikusnak. Még egyszer: a „legfeljebb”, „legalább” a felmondása annak a politikai megállapodásnak, ami tavaly decemberben született, ezért számunkra nem támogatható. A hatálybaléptetés a kormányon belüli koordináció hiányáról szól, tehát nem támogatható. A tanulószerveződésre vonatkozó pont pedig azzal a kiegészítéssel támogatható, hogy itt egy köznevelési intézményhez hasonló gondossággal kell megszervezni a mindennapokat.

Kucsák László kért szót, aztán Gábor következik.

KUCSÁK LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Én is szeretettel köszöntök mindenkit. Az elnök úr összefoglaló gondolatsora után és az előttem elhangzottak alapján csak megerősítem, hogy a „legfeljebb 33 százalék” ügyét szerettem volna magam is szóba hozni, és ezt én sem tartom támogathatónak, nem is nagyon értem, hogy mi a motiváció vagy a mozgatórugó ebben a kérdésben; valamint a hatálybaléptetés ügyében magam is szintén szót szerettem volna emelni. Úgyhogy ezt a kettőt különös hangsúllyal ajánlanám az előterjesztők figyelmébe, én magam is osztom az elnök úr álláspontját ezzel kapcsolatban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ferenczi Gábor, parancsolj, Gábor!

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Örülök, hogy nagyjából egyetértünk ezekben a kérdésekben, de azért hadd mondjam el, hogy a Magyarországi Szülők Országos Egyesülete már a szakképzési törvény vitája során is benyújtotta a javaslatát, és akkor is leírták, hogy a tanuló felügyeleténél a gyakorlati képzést biztosító cégeknek ugyanazt a felelősséget kell vállalniuk, mint amit a képzőintézmények, illetőleg akár a kollégiumok is vállalnak a büntető törvénykönyv 195. §-a alapján, tehát hogyha belép a tanuló a gyárterületre, az üzembe, onnantól kezdve az ő testi, szellemi fejlődéséért, az esetleges balesetekért felelősséget vállal a cég. Én be is nyújtottam egy módosító javaslatot még a szakképzési törvényhez - figyelembe véve a Magyarországi Szülők Országos Egyesülete állásfoglalását -, ott viszont nem támogatták a módosító javaslatomat, amely pont ezt célozta volna, hogy a tanulószervezeteknél, a felügyelet kérdésénél vegyük figyelembe ezeket a jogi felelősségi kérdéseket is. Örülök tehát, hogy most az elnök úr is így gondolja, de a szakképzési törvényről ezt már lehetett volna rögzíteni. Csak ennyit szerettem volna mondani, köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. *(Jelzésre:)* Hiller István kért még szót, aztán az előterjesztőnek adjuk meg a lehetőséget a válaszadásra.

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Abba beleszólása egy ellenzéki pártnak vagy képviselőnek, hogy a kormánytöbbséget alkotó frakció vagy frakciók és a kormány között hogyan alakul a törvény vagy a különböző törvények vitája, nincs. Ugyanakkor azt világosan kell látni, hogy azt a gondolkodásmódot, tehát nemcsak egy paragrafusra való hivatkozást, hanem azt a gondolkodásmódot, ami itt különböző ellenzéki és kormánypárti képviselőktől elhangzott, azt a gondolkodásmódot én, illetve mi nemcsak hogy támogatjuk, hanem az a mi sajátunk. Nagyon furcsa, és értem én, hogy itt az államtitkár úr és a kormány tisztelt képviselői egy előterjesztést képviselnek, és arról, hogy erről az egészről mit gondolnak, nem hiszem, hogy nekem vitát kellene folytatni, de ezzel az egyharmados dologgal a gyakorlatban..., akkor már jobb lenne azt javasolni, hogy a közismeret maradjon el a szakképzésből, ez álságos dolog. Végül is itt egy olyan gondolat, egy olyan elképzelés van, ami nem arányokat akar, hanem azt mondja, valójában azt hiszi, hogy a szakképzésben ez az egész kabaré és cirkusz, hogy itt gyerekek történelmet meg irodalmat tanulnak, hogy idegen nyelven kell nekik tanulniuk, ahelyett, hogy rendesen megtanulnának vakolni, az egy ostobaság. Ha ez győzedelmeskedne, amiben én egyébként nem hiszek, de minthogy a véleményem vagy legalábbis az álláspontomat képviselők kisebbségben vannak, mégis csak azt kell mondjam, hogy ez 1911-ben, amikor az inasokról szóló törvényt meghozták, már túlhaladott volt. Itt magyar fiatalok tízezreit teszik teljesen versenyképtelenné ebben az egész régióban, nem beszélve arról, hogy számunkra a mi anyanyelvünk a legszebb a világon, de még nem sajátította el mindenki, így aztán egy hasonló képességű német, francia fiatalemberrel szemben versenyhátrányban van a munkaerőpiacon egy magyar.

Ismét úgy látom, hogy nem pártok között húzódik itt most az ellentét, hanem gondolkodásmódok között. Ha a tisztelt kormányzat hajlandó és képes arra, hogy ezen módosítson - itt nagyon nehéz kompromisszumot alkotni, mert a „legfeljebb” meg a „legalább” között kompromisszum nincs -, akkor mi azt nem a szavazat miatt, mert egyébként azt fogadják el a többségükkel, amit akarnak, támogatni fogjuk, hogy ez így ne léphessen életbe, és hogy ne is szülessék meg. Mint az életbelépésnek a szabályozása, egyáltalán hogy mi mikor léphet életbe, itt valóban olyan mennyiségű következetlenség van, hogy csak időhúzás lenne ezt felemlíteni, de nem hiszem, hogy bármely kormányzat - és én őszintén gondolom, hogy itt valóban nagy felelősséget éreznek - abban lenne érdekelt, hogy magyar fiatalok az életük során húszezerszer emlegessék, hogy ezt mennyire elszurták; itt pedig nagyjából erről van szó.

Hozzá kell tenni, hogy ha valaki azt mondja, hogy például abban az időszakban, amikor én irányítottam az Oktatási Minisztériumot, ez a dolog rendben volt, és úgy volt kitűnő, ahogy, jobb, hogyha tölem hallják, és én mondom, hogy millió problémám volt velem, millió, de ez aztán nemhogy megoldaná azokat a problémákat, hanem egy teljesen más alpra helyezve valóban rontja az egész helyzetet.

Azt kérem - és nyilván ennek a kérésnek más a súlya ellenzéki oldalról, mint a kormánypárt részéről -, hogy ha érezték, hogy itt azért az érvelésben nagyon sok majdhogynem azonos vélekedés volt mégis olyan emberek részéről, akik nem tegnap kezdtek el foglalkozni a kérdéssel, akkor érdemes végiggondolni ezt az egészet, hogy egyáltalán beterjesztik-e. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. A vitát lezárom. Az előterjesztő képviselőjéé a szót. Helyettes államtitkár úr, tessék parancsolni!

Kardkovács Kolos (Nemzetgazdasági Minisztérium) válaszai, reflexiói

KARDKOVÁCS KOLOS (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Köszönjük az észrevételeket és a megjegyzéseket. Kérem, engedje meg, elnök úr, hogy arra az észrevételre, hogy itt nem történt politikai egyeztetés az elnök úrral, illetve a frakcióvezető úrral, helyettes államtitkárként ne reagáljak. Természetesen az elhangzottak ismeretében azt gondolom, hogy ezekre az egyeztetésekre sort kell keríteni.

A 30 százalék nem 33 százalék. Én abban biztos vagyok, hogy a kormánynak nincs olyan szándéka, hogy a szakiskolában, tehát a szakképzésben közismereti tárgyak oktatására ne kerüljön sor. Azt gondolom, Révész Máriusz képviselő úrral teljesen egyetértek abban, hogy itt meg kell találni azt az egyensúlyt, ami mindkét érdeket kielégíti, itt nyilván vissza kell utalni a korábbi parlamenti politikai kompromisszumra, és egyeztetni szükséges.

Azt szeretném hangsúlyozni, hogy ez a rendszer egy új lehetőséget akarna teremteni, tehát nem a szakképzés rendszerét akarja átírni, hanem lehetőséget teremtene arra, hogy ahol van vagy létrehozható szigorú körülmények között vállalati tanműhely, és ez oktatási célú tanműhely, tehát kizárólag oktatás céljára szolgáló tanműhely, ott a tanulók foglalkoztatására az első évfolyamtól, tehát a 9. évfolyamtól sor kerülhessen. Ebből a szempontból azt azért szeretném megjegyezni, hogy én azt gondolom, itt sem a gyermekmunka, sem az ingyenmunka nem vethető fel, mert ezek oktatási célú képzések, tehát az, hogy itt gyakorlati képzés folyik, nem változtat az oktatás jellegén, ami nyilvánvalóan nem munkavégzés, tehát nem a munkavégzés dominál. Arra, hogy ingyenmunka, csak annyit szeretnék megjegyezni, hogy tanulói juttatás és ösztöndíjrendszer működik a tanulószerveződések mellett, tehát itt a tanulók - hogy mondjam? - díjazása biztosítva van; ezt most előrehozzuk még a 9. évfolyamra is, tehát még ott is megjelenhet egy plusz ösztöndíjrendszer.

A pénzkivonással, a forráskivonással kapcsolatban egyetértünk azzal, hogy a szakképzésnek is meg kell teremteni a pénzügyi feltételeit; ennek a felülvizsgálata folyik, mint ahogy egyébként a szakképzési hozzájárulásról szóló törvény gyakorlati tapasztalatait is elemzi a tárca. Én tehát azt gondolom, nincs akadálya annak, hogy visszatérjünk a forráskérdésekre, és a szükséges beavatkozásokat meg lehessen tenni.

Az, hogy az iskolai rendszer kiüresedne, itt évfolyamonként körülbelül 35 ezer tanulóval beszélünk, közülük a számot tekintve legfeljebb 10 ezer tanuló lenne foglalkoztatható vállalati tanműhelyben, tehát az iskolai rendszerű tanműhelyek nem üresednek ki. Éppen az integrációnak, illetve a foglalkoztatásszervezéssel kapcsolatos feladatoknak az az egyik lényege, hogy a kapacitásokat megtöltse, és a kormánynak végképp nem szándéka, hogy az erre kapott uniós források veszélybe kerüljenek. Én tehát azt gondolom, hogy az oktatási tanműhelyek fenntartása alapvető érdek és szükséglet.

Az egy távolabbra vezető vita lehetne, de ahogy az elnök úr is említette, mi is azt gondoljuk, hogy ahhoz, hogy minőségi szakképzés legyen, az alapképzésnek is, tehát a 8 általánosnak is erősödni kellene. Az nem helyes szerintem, ha a szakképzésben szeretnénk megtanítani a gyerekeket írni és olvasni, tehát el kellene érni azt - és akkor itt nyilván felmerülhetnek illesztési problémák -, hogy az általános iskola valós tudásbázist adjon mindenfajta továbbtanulási irányhoz. Az tehát nem lehetne egy jó gyakorlat, hogy azok a tanulók kerüljenek a szakképzésbe, akik az alapképzésben, mondjuk úgy, hiányos közismerettel vagy - ahogy a képviselő úr mondta -, még írástudással se, tehát funkcionális analfabetizmussal rendelkezzenek. De ez nyilván egy jóval tágabb probléma, és a rendszereknek ilyen szempontból egymásra kell épülniük.

Azzal szerintem a kormány részéről azonosulni tudunk így előzetesen is, hogy természetesen a vállalati tanműhelyekben is meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyeket egy oktatási tanműhely biztosít a tanulói számára, tehát nagyon szigorú feltételeket kell ahhoz támasztani, hogy ilyen oktatási célú vállalati tanműhelyben ilyen korú diákokat oktatni lehessen.

És akkor egy utolsó gondolat, hogy kiskorú, nem kiskorú. A 10. évfolyamon is kiskorúak vannak, tehát ilyen értelemben itt egy egyéves különbségről van szó. Mindazonáltal mindazok az érvek és észrevételek, amelyek elhangzottak a vitában, azt gondolom, mind megfontolandók és figyelembe veendőek a törvényjavaslat véglegesítése során.

Köszönöm szépen, elnök úr.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Az általános vitára való alkalmasságról döntünk. Ki az, aki általános vitára alkalmasnak tartja a törvényjavaslatot? Aki igen, kérem, most szavazzon. *(Szavazás.)* Ki az, aki nem? *(Szavazás.)* 4 nem szavazat mellett - tartózkodás nélkül - a bizottság általános vitára alkalmasnak tartotta a törvényjavaslatot a vitában elhangzott megjegyzésekkel.

A bizottsági előadó és a bizottság kisebbségi véleményét ismertető képviselő kijelölése

Az általános vita holnap reggel, feltehetően 10 óra felé kezdődik. Kíván-e a bizottság előadót állítani? *(Révész Máriusz jelzésére:)* Révész Máriusz lesz a többségi előadó. Ki lesz a kisebbségi előadó? *(Dr. Sós Tamás: Majd szólunk.)* Döntésük el egymás között, hogy Tamás vagy Gábor... *(Az ellenzéki képviselők egymás között egyeztetnek. - Dr. Sós Tamás: Ferenczi Gábor.)* Akkor Ferenczi Gábor a kisebbségi előadó, Révész Máriusz pedig a többségi... *(Jelzésre:)* Kucsák László? *(Révész László: Mondta a Laci, hogy mondaná ő.)* Akkor Kucsák László a többségi álláspont előadója.

Köszönöm szépen, a napirendi pontot lezártuk. A helyettes államtitkár úrnak, Klész Tibor szaktanácsadó úrnak és Nagy Katalin referensnek köszönjük a megjelenést. *(Kardkovács Kolos: Köszönjük szépen.)*

A napirend módosítása

Tisztelt Bizottság! *(Gyimesi Endrének:)* Bandi, ne haragudj, egy kis módosítást hadd javasoljak, mert szegény képviselőtársunk, Font Sándor egyedül járja a bizottságokat *(Derültség.)*, ti többen vagytok egy kicsit, nem sokkal, de valamennyivel többen. Azt javaslom, hogy vegyük előre a Sándor napirendi pontját, ha megengeditek, tehát a 2. és az 5. napirendi pont kapcsán javaslok módosítást. Aki ezzel egyetért, kérem, most szavazzon. *(Szavazás.)* Köszönöm.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló T/6814. számú törvényjavaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita)

Font Sándor képviselőtársunk módosító javaslata a közoktatásról szóló törvény módosításáról szól. Az előterjesztőé a szó, Sándor, parancsolj!

Font Sándor (Fidesz) szóbeli kiegészítése

FONT SÁNDOR (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr, és köszönöm szépen a rugalmasságot. Tisztelt Bizottság! Mindenki ismeri, hogy a tavalyi évben a megyei önkormányzatok intézményei átkerültek a megyei kormányhivatalokhoz, erről egy elég széleskörű törvény rendelkezett. A vagyonátadás kapcsán felmerült egy olyan problémakör is, miszerint a megyei önkormányzatok időnként többcélú kistérségi társulásokkal együttműködve is tartottak fenn oktatási intézményeket, és a vagyonátadási procedúra miatt szükségessé vált, hogy ebben a vagyonátadási törvényben megnyissák a közoktatási törvény 89/A §-át, és onnan a (2) és a (3) bekezdést töröljék. Ez érthető is volt a vagyonátadás szempontjából, a (2) bekezdés legutolsó mondata azonban, amely így szólt az akkor még élő törvényben, hogy: „A többcélú kistérségi társulás az ellátott feladatai tekintetében az e törvény 81. §-ában meghatározottak szerint közoktatási megállapodást is köthet.”, szintén törlésre került. Ez azt jelentette, hogy január 1-jétől azoknak az oktatási intézményeknek, amelyek társulási formában működnek, az a jogosultsága, hogy más fenntartóval is megállapodást köthetnek, ebben az esetben megszűnt. Jelenleg az a helyzet, hogy önkormányzati tulajdonú intézmények esetében az önkormányzat bárkivel, bármilyen külső, lehetséges új fenntartóval köthet fenntartói megállapodást, ha azonban társulási formában működnek az oktatási intézmények, akkor ez a jogosultság nincs meg, mert a társulástól elvontuk az előbb idézett, törölt mondattal ezt a jogosultságot. Ezt az aszinkronitást, ezt a megkülönböztetést javaslom ezzel a benyújtással helyreállítani, azaz hogy a társulásokban működő iskoláknak is ugyanolyan jogosultságuk legyen esetlegesen más fenntartóval megkötni a közoktatási megállapodást.

ELNÖK: Köszönöm szépen, Sándor. Szakál Ferenc főosztályvezető úr van itt a NEFMI képviseletében. Tessék parancsolni! A tárca vagy a kormány álláspontját halljuk?

Szakál Ferenc Pál (Nemzeti Erőforrás Minisztérium) véleménynyilvánítása

SZAKÁL FERENC PÁL (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Röviden: támogatjuk a javaslatot. A törvénymódosítást abban a szellemben készítettük elő annak idején, hogy már nem számoltunk az ilyen jellegű társulásokkal, illetve olyan jelzések is voltak, hogy nincs túl sok átvételre, átadásra igény vagy kapacitás, és ezért került sor erre a törlésre, de a hátralévő - úgymond - átmeneti időszakra természetesen támogatjuk ennek a visszatételét.

ELNÖK: Köszönöm szépen a főosztályvezető úrnak. Van-e kérdés, észrevétel? *(Jelzésre:)* István, Hiller István, parancsolj!

Kérdések, válaszok, észrevételek

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): A képviselő úr a tavaly decemberben elfogadott törvényt módosítja. Azt szeretném megkérdezni a tárca képviselőjétől, hogy készül-e egyébként a tárca a közoktatási törvény bármilyen szintű módosítására.

SZAKÁL FERENC PÁL (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): A közoktatásira vagy az új köznevelési törvényre vonatkozik a kérdés?

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): A köznevelési törvényre.

SZAKÁL FERENC PÁL (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Valószínűleg szükség lesz a törvény módosítására, hiszen a járások is most alakulnak ki, és ez több ponton is befolyásolja a törvényt, tehát várható ilyen jellegű módosítás.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az én kérdésem az, hogy ez formailag a '93-as közoktatási törvény módosítása, amely különböző időpontokban, leginkább ez év szeptemberében hatályát veszti. Ezek szerint társulás csak szeptemberig köthet ilyen megállapodást, szeptember után nem? Sándor, te így értelmezted a helyzetet? A főosztályvezető urat vagy a képviselő urat kérdezem.

FONT SÁNDOR (Fidesz): Köszönöm szépen. Természetesen a következő évtől az oktatási intézmények állami fennhatóság alá kerülnek. Jelenleg, mint említettem, az a helyzet, hogy akik átadást terveztek az elmúlt egy évben, és netán a leendő fenntartóval erre előkészületeket tettek, azoknak május 31-éig meg kell kötniük ezt a szerződést, mert különben szeptembertől az új fenntartó nem kezdheti el a működtetést. Kizárólag ezt az átmeneti helyzetet szeretné ez a törvényi szakasz rendezni. Hogy utána az állami tulajdonba vétel melyik jogszabály alapján és hogyan történik, azt a szakaszt nem érinti.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e egyéb kérdés, észrevétel? *(Senki nem jelentkezik. - Jelzésre:)* Főosztályvezető úr, tessék parancsolni!

SZAKÁL FERENC PÁL (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Annyit még, hogy állami fenntartásba kerülnek az intézmények 2013. január 1-jétől.

ELNÖK: Igen, január.

SZAKÁL FERENC PÁL (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Január 1-je a dátum.

ELNÖK: Ez a pont épp januártól lép hatályba, igen.

Határozathozatal

Szavazhatunk. Tárgysorozatba-vétel és általános vita, egyszerre döntünk a két dologról. Van-e, aki külön akarja a kettőt választani? *(Senki nem jelentkezik.)* Nincs. Szavazzunk! Ki az, aki támogatja a javaslatot? *(Szavazás.)* Köszönöm. Ki az, aki nem? *(Szavazás.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* 1 tartózkodás mellett a bizottságunk többsége elfogadta, illetve támogatta a javaslat tárgysorozatba-vételét és általános vitára való alkalmasságát.

Sándor, köszönöm, fussál tovább, hogyha úgy gondolod! *(Derültség.)*

FONT SÁNDOR (Fidesz): Tisztelt Bizottság! Meg szeretném jegyezni, hogy ez esetben ma este sor fog kerülni ennek a törvénytervezetnek az általános vitája - esetleg ha a bizottság előadót akar állítani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: A bizottság akar előadót állítani az általános vitára? (*Révész Máriusz jelentkezik.*) Révész Máriusz jelentkezik önként, és úgy látom, a bizottság kisebbségének és többségének is... (*Ferenczi Gábornak:*) Gábor, kívánsz kisebbségi előadóként szólni? (*Ferenczi Gábor: Nem, majd hozzászólóként elmondom.*) Jó.

FONT SÁNDOR (Fidesz): Köszönöm szépen.

ELNÖK: Minden jót, szervusz! (*Font Sándor távozik.*) Lezártuk a napirendi pont tárgyalását.

A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény és az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról szóló T/6774. számú törvényjavaslat

Most következik az eredeti 2. napirendi pont, a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló törvény módosítása, ha jól látom. (*Gyimesi Endrének:*) Bandi, parancsolj! Mint kormánybiztos ülsz itt akkor előttünk, nem mint képviselőtársunk, hogyha jól értem.

Gyimesi Endre (Nemzeti Erőforrás Minisztérium) szóbeli kiegészítése

GYIMESI ENDRE kormánybiztos (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Engedjék meg, hogy tisztelettel köszöntsem az oktatási és tudományos bizottság valamennyi kedves képviselőjét! Elnézést kérek, de egyszerre négy helyen tárgyalják ezt a napirendi pontot, ezért az államtitkár úr mint miniszteri biztost felkért arra, hogy a bizottságban képviseljem a törvényjavaslatot.

Két törvénynek az apróbb módosítása, nem is apróbb, hanem bizonyos szempontból karakterisztikus módosítása fekszik előttünk: a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény, illetve az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának a létrehozásáról szóló 2003. évi III. számú törvény módosítása. A kormány többször tárgyalta, és IV. hó 11-én az 1107/2012-es kormányhatározatban egyetértett azzal, hogy a megyei levéltárak 2012. május 1-jétől a nemzeti erőforrás miniszter irányítása alá, május 31-ei megszűnési dátummal pedig a Magyar Országos Levéltárhoz való integrálásra kerüljenek, és a feladataikat átvevő intézmény 2012. június 1-jétől magyar nemzeti levéltár néven lássa el ezt a feladatot. A kormány alapvetően egyetért azzal, hogy kiemelt állami feladatnak szánja, kiemelt állami feladatnak tartja a levéltárak működését, kiemelt kormányzati érdekek határozzák meg a levéltári anyag védelmét, gyarapítását és használatának biztosítását.

Ezzel a módosítással egy új levéltári szervezet jön létre. A megyei levéltárak a Magyar Országos Levéltár szervezetébe integrálódva új, egységes, nemzeti szintű levéltári intézményrendszert, a magyar nemzeti levéltárat hozzák létre. Ennek eredményeképpen a megyei levéltári közfeladat-ellátás tartalmi elemei érdemben nem változnak, ellenben a szakmai feladatellátás és az azzal szemben támasztott követelmények érvényesítése egységes, átlátható és számon kérhető rendszert fog eredményezni. Mindehhez - ahogy említettem - a törvény módosítására van szükség. Megtörténik az általános, tehát a megyei levéltárak nemzeti szintű levéltári intézménnyé alakításának jogszabályi megalapozása, a területi szervezetek egységesek lesznek, egyúttal új levéltári szervezetet hoznak létre az előbb említett magyar nemzeti levéltár elnevezéssel. Ennek érdekében felül kell vizsgálnunk a Magyar Országos Levéltár és a megyei levéltárak jogállásával, a levéltári szakmai és iratkezelési

szabályzatok jóváhagyásával összefüggő feladatfüggő feladatokat, az illetékességi és gyűjtőkörrel kapcsolatos szabályokat; meg kell állapítani a megyei levéltáraknak az Országos Levéltárba történő beolvadásával vagy integrálódásával létrejövő új levéltári szervezet jogállását, feladatát, illetékességét és gyűjtőkörét. Ugyanígy vizsgálni szükséges - és ezzel is foglalkozik a törvénymódosítás - a Budapest Fővárosi Levéltárnak az új rendszerben elfoglalt helyét, meghatározni az illetékességi és gyűjtőkörével összefüggő szabályokat, és meg kell erősíteni a kultúráért felelős miniszter jogkörét a Budapest Főváros Önkormányzata által fenntartott levéltár tekintetében; itt az egyetértési jogokról van szó a főigazgató megbízása és intézményi alapidokumentumok esetében.

A törvényjavaslat másik része Magyarország alaptörvényével kapcsolatos. Az alaptörvényben deklarált nemzeti hitvallásban foglaltak a levéltári törvény 35. §-ának (8) bekezdését érintik, oly módon, hogy a magyar állam tulajdonát képező köziratok évkörét az 1948-1989. évekkel szemben 1944 márciusától 1989-ig állapítja meg. Ezzel jelentősen kibővül a köziratnak minősíthető iratok köre, és a Politikatörténeti Levéltárban őrzött köziratok a Magyar Országos Levéltár állományába kerülhetnek - az alaptörvénynek ezt az ominózus mondatát valamennyien ismerjük.

Végül a Levéltári Kutatási Kuratórium tervezett megszüntetése elsősorban az idejétmúltság, az avultság miatt szükséges, hiszen jelen pillanatban ennek a kuratóriumnak az engedélyezési lehetősége mindössze az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárára vonatkozik; ezt, azt hiszem, célszerű az intézmény vezetőjének a hatáskörébe utalni, hiszen az intézmény anyagát a legjobban ők ismerik, és a kuratóriumot megszüntetni javasolja.

Ez a módosítás a levéltári törvényt egyúttal kodifikálja is, és hatályon kívül helyezendő rendelkezéseket is tartalmaz. Őszintén bízunk abban, hogy ez a törvénymódosítás a körülmények javulását szolgálja, semmiképpen nem veszélyezteti a szakmai feladatok ellátását, ennek következtében a levéltárak alapvető szakmai érdekei és a forrásszerzés lehetőségei a jövőben nem romlanak, hanem javulnak. Kérem, támogassák az előterjesztést. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az általános vitára való alkalmasságról döntünk ma, nem a részletes vita a feladatunk. Kinek van hozzászólása a napirendi ponttal kapcsolatban? *(Jelzésre:)* Hiller István kért szót. Parancsolj, István!

Kérdések, hozzászólások

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Röviden szeretnék szólni, mert az adott törvénymódosítás elsőszámú bizottsági gazdája a kulturális bizottság, amely ma ülést tart, és ott szeretném majd kifejteni a mondanivalómat, csak az oktatási bizottság tagjai, illetve mégis csak a bizottság hatásköre miatt két gondolatot szeretnék elmondani, és kérem, engedjék meg vagy engedjétek meg, hogy eltekintsek az indoklástól.

Az első: ez az új levéltári szervezet, mióta Magyarországon levéltárügy van, és kialakított egy elképzelést nemhogy különböző kormányok, nemhogy különböző rendszerek, hanem évszázadok alatt, ez ezzel a hagyománnyal teljesen szembemegy. Az a fajta centralizáció, ami már nem is centralizáció, hanem szervezeti egybeolvasztás, a magyarországi történelemben a vármegyék jelentőségétől és az okiratok őrzésének módjától kezdődően az írásos nemzeti örökség kezelésének szisztémájával teljes mértékig szembemegy. Ez így volt a Habsburg-birodalomhoz tartozó Magyar Királyság idején, az Osztrák-Magyar Monarchia idején, majd az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után különböző rendszerek idején - ezt csak jelezni szeretném.

A második: a Magyar Országos Levéltár új elnevezése, a magyar nemzeti levéltár - és szeretném, hogyha nem a szavakon lovagolnánk, hanem a tartalom -, szembemegy azzal a

gyakorlattal, ami Európa-szerte elfogadott, ráadásul az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után kötött badeni szerződés értelmezésével teljesen ellentétes. Énszerintem ebből nemzetközi problémák lesznek. Nem véletlenül hívják Ausztria állami levéltárát osztrák állami levéltárnak: Österreichisches Staatsarchiv, nem véletlenül hívják Olaszország összes levéltárát állami levéltárnak: Archivio di Stato, azért, mert egy adott ország jogfennhatósága alá tartozó okiratok gyűjtése, őrzése és kutatási feltételeinek megteremtését szolgálja, ellentétben a könyvtárüggyel, amely egy adott nemzethez tartozó, kiadott kiadványok, megjelent kiadványok gyűjtése. Ezért Ausztriában a könyvtár nem állami könyvtár, hanem nemzeti könyvtár: Österreichische Nationalbibliothek, hiszen hogyha Ecuadorban megjelenik valami Ausztriával kapcsolatban, akkor azt gyűjti. De a nemzeti levéltár tartalmi fogalma azt jelenti, az a jelzés - szemben a badeni megállapodással, amelyik ezt felosztotta -, hogy például a Bécsben őrzött Turcica több száz folyóméternyi iratanyaga, ami egyébként 85 százalékban magyar nyelvű anyag, arra a jogfennhatóságra igényt tart; én tudom, hogy nem ez a szándék, de ezt jelenti.

Végezetül: amiért ez a törvénymódosítás megszületett, az nyilván nem kis mértékben a Politikatörténeti Intézet által őrzött okiratok államosítása. Ezt egy állam megteheti. Azt szeretném leszögezni, hogy ebben a kutatás feltételeinek megteremtése és a kutathatóság száz százalékig és teljes mértékben biztosítva volt. Nem gondolom, hogy ezzel az átalakítással ez jobbá tehető, mert nem is kell jobbá tenni, minthogy minden kutatható volt, és sok-sok fiatal és nem fiatal kutató kutatta is ezt. Ezzel kapcsolatban - befejezve - szeretném azt kérni, hogy ha a bizottság elnöke és tagjai ezzel egyetértenek, a Politikatörténeti Intézet igazgatója, aki jelen van, szót kaphasson az ülésen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ügyrendi a javaslat. Szót adunk-e az igazgató úrnak? Ki az, aki ezt támogatja? *(Szavazás.)* Az igazgató úr szót kap - például most. *(Derültség.)* A mikrofon gombját meg kellene nyomni *(Pánczél Károly bekapcsolja a Földesi György előtti mikrofont.)* Készséges volt a képviselő úr.

FÖLDESI GYÖRGY főigazgató (Politikatörténeti Intézet): Köszönöm szépen, elnök úr, tisztel bizottsági tagok, hogy meghallgatnak. Én kezdeményeztem Hiller Istvánnál, hogy kapjak ide meghívást, mert úgy érzem, hogy a személyes tájékoztatásom talán hozzájárulhat ahhoz, hogy a magyar parlament, önök egy olyan döntést hozzanak, amelynek a következményeit talán önök sem akarják vállalni.

Először is azzal kezdeném, hogy 22 évvel vagyunk a rendszerváltás után, és a Politikatörténeti Intézetben, illetőleg a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltárban őrzött anyagok szabadon kutathatóak, minden, a törvényjavaslatban felsorolt szervezetnek az iratai 22 éve kutathatók nálunk, több tízezer kutatási eset és több ezer kutató tapasztalata támaszthatja ezt alá, egyetlenegy vita kutató és a levéltár, illetőleg az intézet között nem merült fel az elmúlt több évtizedben, tehát ilyen értelemben semmilyen indoka nincs annak, hogy államosítsák ezeket az iratokat. Én összesen négy téma köré csoportosítanám röviden a mondanivalómat: az első ez a levéltári szempont, a második a történelem, erről röviden fogok beszélni, a harmadik a tulajdoni probléma, a negyedik pedig a politikai összefüggései ennek az ügynek.

A második téma a levéltári kérdéssel kapcsolatban, hogy köziratok-e ezek valójában. Nehéz lesz bizonyítani, hogy 1944 és '48 között bármilyen történelemfilozófia alapján is közhatalmat gyakoroltak volna az itt felsorolt szervek, és hogy a most már frissen beadott módosító indítvány szerint bárhol keletkeztek is volna ezeknél a szerveknél köziratok. Különösen érdekes nekem ezekből - hogy csak egy példát mondjak - a Magyar Nők Országos Tanácsa, amelynek az elnyomó funkcióiról és főleg hatalomgyakorló funkcióiról rémtörténetek keringenek a közvéleményben, és nem is tudok elképzelni nagyobb örömet

annál még esetleges politikai vagy szellemi ellenfeleinknél is, mint amikor örülnek annak, hogy ezek az iratok végre most már biztonságban, állami kezelésben vannak.

Félretéve ezt a kérdést szeretném jelezni azt is, hogy a levéltári szempontok közül nem tartanám lényegtelennek azt, hogy ma Magyarországon a második legjelentősebb magánlevéltárnak a szétverését hozza ennek a törvényjavaslatnak az elfogadása, különösen amennyiben a frissen beadott módosító indítványt is végrehajtják, elfogadják. Ez azt jelenti, hogy a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár anyagainak a nagy része államosításra kerül, szétesik egy szervezen létrejött levéltár, amellyel szemben soha semmilyen szakmai kifogás nem merült fel.

Végül, de nem utolsósorban szeretném jelezni önöknek, mert önök pártokat képviselnek, és így ülnek itt, hogy előbb-utóbb minden pártnak szüksége lesz Magyarországon hasonló levéltárak létrehozására, mert nagy joggal feltételezhetjük azt, hogy a Fidesz nem kívánja majd egy esetleges következő kormány kezére játszani az iratait, és fordítva. Minden párt, miután különleges közhatalomra irányuló tevékenységet folytat, igényt tart arra, hogy a saját iratai fölött saját maga rendelkezzen. Sokkal időszerűbbnek tartanám ebből a szempontból azt, ha a parlament arra szólítaná fel a pártjait, hogy gondoskodjanak maradandó irataik őrzéséről, és ehhez bizonyos feltételeket is juttasson a számukra. Ebből a szempontból a történelem úgy hozta, hogy a Politikatörténeti Intézet lett az első ilyen jellegű intézmény, de elkerülhetetlen lesz, hogy kövessék őt.

A második témakör a történelem. Nem hiszem, hogy itt a preambulummal nekem vitatkoznom kellene; azt szeretném jelezni, hogy a magyar történészszakma meghatározó része mindenképpen - mondjuk így - ettől függetlenül gondolkodik az előző korszakról, és legalább abban egyetértés van a történészszakmában, hogy azokra a mondatokra leegyszerűsíteni a magyar történelmet, mint amit a preambulum nyújt, nagyfokú szakmai hiba lenne, és a nemzeti önismeretet is igen rossz irányba vinné el.

A harmadik kérdéskör - és ezt különösen hangsúlyoznám az önök számára, hogy megóvjam önöket és a magyar államot is felesleges bonyodalmaktól -, hogy a Politikatörténeti Intézet és a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár immár 22 éve tevékenykedik, az itt felsorolt anyagok a tulajdonát képezik, lehet ezeket nem szeretni vagy szeretni, ezek a mi tulajdonunk, vagy ha nem a mi tulajdonunk, akkor mások tulajdona, mert letétként helyezték el nálunk. És joggal vélelmezzük, a Politikatörténeti Intézetről nyugodtan vélelmezzék, hogy jogorvoslatot fog kérni egy olyan döntés esetén, amikor is államosítják az anyagait. Ezzel tehát szembe kell nézni. Hogyha nem fogadták el a levéltári érvelést, nem fogadják el a történeti, szakmai érvelést, akkor még mindig van itt egy polgári jogi szempont, hogy itt egy államosításról van szó, ami már maga is problematikus, de nincs mellékelve semmilyen kártalanítási eljárás. A Politikatörténeti Intézet, amely nem egy gazdag intézmény, 22 év alatt iszonyatos mennyiségű, magához képest iszonyatos mennyiségű szellemi és anyagi erőforrást fordított ennek az anyagnak az őrzésére, kutathatóvá tételére, hozzáférhetővé tételére, nyilvánvaló, hogy ebbe így nem fogunk tudni belenyugodni.

Végül, de nem utolsósorban szeretném jelezni, hogy nem biztos, hogy jó üzenet az, hogy Magyarország utolsó ilyen szempontból független intézményét, a Politikatörténeti Intézet Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft.-t ilyen helyzet elé állítja a magyar kormány, illetőleg a Magyar Országgyűlés. Felmerül az is, hiszen ráadásul, mint önök jól tudják, egy levélben kaptam meg az illetékes kormánybiztostól az államosítási szándékról szóló tudósítást és az épületből való kiköltöztetésünk felvetését, hogy nem lehet nem látni azt, hogy a kettő között igen szoros összefüggés van, és ennek a másik funkciójában baloldali szellemi műhelynek a szétverése is az egyik célja ennek az intézkedésnek. Nem hiszem, hogy valójában akár csak középtávon is a politikai szellemi értelemben bárkit is zavarhatna ennek az intézetnek a működése. Mindenkit emlékeztetnék rá, hogy mi még a Századvég Alapítványhoz hasonló kiadványt sem készítettünk soha, soha nem lepleztük le az Orbán-

kormányt; mi egy tudományos műhely vagyunk. Tessék megnézni a honlapunkat, tessék hozzánk ellátogatni, tessék jönni kutatni! A bizottságot tisztelettel meghívtam, győződjenek meg a saját szemükkel arról, ami nálunk van! Látni fogják, hogy itt nincs semmi probléma, ez a javaslat ilyen értelemben felesleges bonyodalmakat okoz, jogi kérdéseket vet föl. Kérem, hogy ne engedjék általános vitára tűzni ezt a javaslatot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm az igazgató úrnak, akinek szót adtunk. Nem nagyon szoktunk vitatkozni, tehát meghallgatjuk egymást, de az oda-vissza felelet a képviselők privilégiuma. Van-e más, amit még az igazgató úr hozzá akar fűzni?

FÖLDESI GYÖRGY főigazgató (Politikatörténeti Intézet): Megtisztelő volt számomra, hogy ezt elmondhattam.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A képviselő hölgyeket, urakat kérdezem, hogy ki kíván hozzászólni. *(Jelzésre:)* Sós Tamás és Pószán László jelentkezett.

DR. SÓS TAMÁS (MSZP): Két gondolatot szeretnék mondani. Az egyik, amit az imént már Földesi úr is említett itt. Én azt szeretném aláhúzni - Hiller Istvánnal egyetemben -, hogy a Politikatörténeti Intézettel kapcsolatos megállapításokat gondolja végig a bizottság, és pont az itt elhangzottak alapján azt kérném, hogy ne legyen alkalmas általános vitára ez az előterjesztés. Itt konkrétan egy államosítás van, és egy független intézménynek a szétveréséről van szó.

A másik gondolattal a szakszervezeteket hoznám szóba, és az ő példájukon, illetve az iménti példán keresztül azt kérdezném, hogy milyen előzetes egyeztetések voltak az érintettekkel kapcsolatban, tehát bevonták-e őket az egyeztetésekbe. Azt is kérdezem - mert itt az, hogy államosítás, gyakorlatilag megfogalmazódik, illetve érzékelhető ebből az előterjesztésből -, hogy ez hogyan van tervezve, ez a kérdés. Mert általában vagy vásárolunk valamit, vagy valaki odaajándékoz valamit a másiknak. Itt tulajdonképpen miről szól a dolog? Van itt valamilyen ellentételezés, végig van ez gondolva, és ez milyen formában történik jogszerű keretek között? Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Pószán Lászlóé a szó.

DR. PÓSZÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Meggyőződésem, hogy ez a törvénytervezet általános vitára alkalmas, annál is inkább, mert megpróbálja a levéltári rendszert egységesíteni. Lehet vitatkozni azon, amit Hiller képviselő úr felvetett, hogy a név, és akkor az mit sugall, milyen jelentéstartalmakat, de azért szeretném felhívni a figyelmét arra, hogy a hazai levéltárakban őriznek olyan anyagokat, amelyek egykoron a történeti Magyarország más területeivel kapcsolatosan keletkeztek, ilyen értelemben, ha úgy tetszik, a „nemzeti” szót én indokoltnak tartom, ahogyan lehet más példát is találni: Németországban Preußischer Kulturbesitz kifejezetten olyan iratokat őriz, amelyek az egykori porosz területekre terjedtek ki, amelyek manapság az orosz állam részét képezik. Csak jelzem tehát: önmagában a hivatkozásokat oda-vissza lehet passzolgatni, de szerintem ezzel nem megyünk előrébb.

Én ebből a szempontból nem látok veszélyt az elnevezésben, ahogyan olyan kérdésekben sem, hogy '45 vagy '48 között közhatalmat gyakorló szervezetekről volt-e szó vagy nem. Anélkül, hogy hosszasan belemennénk a történelembe, ne felejtjük el, hogy mégis csak itt volt a Szövetséges Ellenőrző Bizottság, az orosz hadsereg, és így tovább, és az ezzel kapcsolatos levélváltások akár az velük együttműködő szervezetekkel, és így tovább, bizony a napi politikát jelentősen meghatározták, és véletlenül sem demokratikus irányban, elég,

hogya csak a Kisgazdapárt főtitkárának a sorsára gondolunk, hogy egy kiragadott példát említsek.

Én elhiszem, hogy jól működik a levéltár, nincs okom ebben kételkedni, ugyanakkor azt sem szabad elfelejteni, hogy a működtetéshez tartozó szervezeti forma, a nonprofit kft. jelleg alkalmas arra, hogy éppen a gazdasági társaságokra vonatkozó különböző szabályokat akár a napi tevékenységére is átfordítsa, lehet üzleti titoknak minősíteni valamit, és sokféle egyéb megközelítés lehetséges - nem állítom, hogy ez így van, csak azt mondom, hogy a lehetőség ebben természetesen benne van. És azt gondolom, hogy a múlt feltárására vonatkozó szándékok szempontjából azért egyáltalán nem ártalmas az, hogyha a különböző anyagok hozzáférhetőségét illetően kellő garanciális elemek is rendelkezésre állnak.

A szakszervezeti iratokkal kapcsolatban pedig csak annyit szeretnék megjegyezni, hogy Sós Tamás felvetését, hogy most ezt megveszi-e az állam vagy sem, én egy kicsit furcsának találom, mert a '90, '89 előtt működő szakszervezeti rendszer az állami költségvetésből működött, félreértés ne essék, nem a szakszervezeti tagok befizetése alapján, ha úgy tetszett, a közpénzből való működésük során keletkezett iratokról van szó. Lehet ezen szörszálhasogatóan vitatkozni persze jobbra-balra, de azt sem szabad elfelejteni, hogy ráadásul a rendszerváltozás előtt a szakszervezeti rendszer, a SZOT a magyar államgépezet szerves része volt, szakszervezeti funkcionáriusok egyúttal állami vagy pártfunkcionáriusok is voltak, szorosán összefonódtak, arról nem is beszélve, hogy hangulatjelentéseket, munkahelyi hangulatjelentéseket természetesen kutya kötelességül volt a szakszervezeti funkcionáriusoknak tenni, anélkül, hogy ők például hivatalosan szerepeltek volna a III/III-as rendszerben, mert nyilván nem szerepeltek, de az államgépezet működtetése szempontjából ugyanúgy volt szerepük. Én tehát azt gondolom, hogy akkor, amikor elhatározott szándék és széles támogatással bíró szándék az, hogy tárjuk fel a múltat, és nem csak az úgynevezett ügynöklistán kérdéséről van szó, akkor ebbe beletartoznak az ilyen összefüggésrendszerek is. Én tehát azt hiszem, hogy általános vitára alkalmas ez a törvényjavaslat. Köszönöm szépen.

ELNÖK: *(Hangosítás nélkül:)* Köszönöm. Két szervezet, a SZOT utódja, a Magyarországi Szakszervezetek Országos Szövetsége, valamint a Magyar Nők Szövetsége küldött el hozzám egy tiltakozó levelet, azt kérte, hogy azt juttassam el a bizottsági tagokhoz - ezt én megtettem, elektronikusan mindenki megkapta. Ezek alkalmat adnak ennek a vitának a mélyenszántó lefolytatására.

Ha jól értem, akkor a '89 előtti iratokra vonatkozik a kvázi államosítás. Jól értem? *(Dr. Pószán László: Igen.)*

GYIMESI ENDRE kormánybiztos (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Az 1944 és 1989 közötti iratokra vonatkozik, tehát az összes többről abszolút nincs szó.

ELNÖK: *(Hangosítás nélkül:)* Azt a problémát járjuk körbe, hogy az akkori társadalmi szervezetek milyen módon voltak részei az állam szervezetének. Lehet persze..., tehát voltak rendeletek, közös ülések, a tb-ben elég meghatározó szerepe volt a szakszervezeteknek, nyilván nem könnyű ezt kiválasztani és szétszedni, és jogos, ebben akár az a megfogalmazás is megállja a helyét, hogy ez az eddig működő levéltári rendszerünket szétveri, hiszen a nagyobbik felét, a kétharmadát ki kell szemeztetni, ki kell szedni az eddig egységesen kezelt iratanyagoknak.

Van-e kérdés, észrevétel még, vagy megadjuk a szót Gyimesi Endrének, hogy válaszoljon a felvetődött kérdésekre? *(Senki nem jelentkezik.)* Bandi, parancsolj!

Gyimesi Endre (Nemzeti Erőforrás Minisztérium) válaszai, reflexiói

GYIMESI ENDRE kormánybiztos (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm szépen a szót. Köszönöm Pósnak képviselő úrnak, hogy válaszolt helyettem Hiller képviselő úr felvetésére - nekünk lesz még alkalmunk a kulturális bizottságban erről vitatkozni. *(Dr. Hiller István: Így lesz!)*

A Földes úr által elmondottakra, illetve a szakszervezeti szövetség levelére reagálva viszont néhány dolgot mindenképpen szeretnék elmondani. Félretéve most azt a dolgot, hogy nyilván nem közokiratokról van szó, amiről ő beszél a levélben, semmiféle személyi igazolványról vagy egyébekről nincs szó, hanem köziratokról van szó, ami egészen más fogalmat takar, ebben a körben nem kell bizonygatni azt, hogy a párt és az állam és a szakszervezet oly mértékben összefonódott ebben az időszakban, hiszen - hangsúlyozom - az 1944 és '89 közötti időszakra van szó, nem az azelőtti és az azutáni időszakra. A pártfunkcionáriusok és a szakszervezeti funkcionáriusok a legtöbb esetben állami vezetők is voltak, például Gáspár Sándornak, amellet, hogy '52 és '56 között a SZOT főtitkárhelyettese, majd főtitkára, később elnöke volt egészen 1988-ig, a politikai pályafutása töretlen volt a Rákosi- és a Kádár-korszakban is: az MKP, majd az MDP központi vezetőségének a tagja, az MDP Politikai Bizottság tagja, az MSZMP KB, majd PB tagja is volt.

És hogy mennyire fontos ez az összefonódás, néhány példa: a SZOT önálló jogalkotói jogkörrel is rendelkezett például az üdülési jog tekintetében, emellett pedig egyes szakszervezeti szervezeteket jogszabály hozott létre, így ezek egyértelműen az állami szervezetrendszer részeként, jogszabályi felhatalmazás alapján működtek. Az előbbieket erősíti az is, hogy jogszabályi felhatalmazást kapott a SZOT arra, hogy szabályzatai révén a társadalombiztosítás szervezetrendszerét alapvetően meghatározza és felügyelje. Így látható, hogy a szakszervezet és a társadalom- és nyugdíjbiztosítás területén milyen szoros volt az összefonódás, és egyértelmű, hogy a SZOT részt vett a közhatalom gyakorlásában.

A Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központot jogszabály, az 1950. évi XXXVI. törvény hozta létre, felügyeletét a SZOT elnöksége látta el. Feladatkörébe tartozott a társadalombiztosítási feladatok végrehajtásának szervezése, irányítása, ellenőrzése, a megyei társadalombiztosítási szervek munkájának összefogása, de jogszabály-előkészítő feladatokat is kapott. Az 1964. évi VI. törvény a társadalombiztosítás szervezetének egységesítéséről létrehozta a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságot, amelynek a feladatkörébe tartozott a társadalombiztosítási jogszabályok kiadásának kezdeményezése és a társadalombiztosítási feladatok szervezésének irányítása. Ügyviteli szervezeti és társadalombiztosítási igazgatóságok és ezek kirendeltségei, valamint a nyugdíjfolyósító igazgatóságok voltak. A SZOT Társadalombiztosítási Tanácsot a '64. évi VI. törvény alapján a 2/1964.(VII. 19.) számú SZOT-szabályzat hozta létre mint a SZOT társadalombiztosítási tanácsadó szervét, felügyeletet a Minisztertanács gyakorolt felette egy tagja révén. Ugyanez a szabályzat létesítette a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságot, amelynek felügyeletét a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatósága gyakorolta, feladatkörébe tartozott a társadalombiztosítás alapján járó nyugellátások folyósítása.

A fentiekén túl a szakszervezeti tanácsok iratanyagában '46 és '48 között megtalálhatók a feloszlott szervezetek és egyesületek vagyonának átadására vonatkozó iratok, a szakszervezetek tulajdonába került fővárosi és vidéki ingatlanok és kastélyok iratai, a szakszervezeti apparátusnak juttatott lakásokra vonatkozó iratok. Ezen iratok magánkézben maradásával az eredeti tulajdonosok magánérdekei sérülnek. A szakszervezeti iratokból munkaviszony-igazolással kapcsolatos adatszolgáltatás is történik, ami az állampolgári jogok érvényesítéséhez nélkülözhetetlen.

A történelmi múlt megismeréséhez és az információs kárpótlás érvényre juttatásához tehát elengedhetetlenül szükséges, hogy például a B-lista és az igazolóbizottsági iratok állami levéltárban kerüljenek elhelyezésre. A törvénymódosítás kizárólag - ahogy említettem - az

1944 és 1990 közötti szakszervezeti működés során keletkezett iratok állami tulajdonba vételére terjed ki, mivel ebben az időszakban nem a szakszervezetek alapvető feladatként jelentkező érdek érvényesítésére irányult a szakszervezet tevékenysége, hanem a pártállam részeként részt vett a közhatalom gyakorlásában.

Az utolsó képviselői megszólalással kapcsolatban pedig annyit szeretnék elmondani, hogy az iratok őrzéséért az állam nem kérne pénzt a szakszervezetektől, míg jelenleg a szakszervezet a szakszervezeti tagok tagdíjából az MSZP alapítványának fizet az iratok őrzéséért - ez azért óriási különbség. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Úgy gondolom, hogy dönthetünk.

Határozathozatal

Az általános vitára való alkalmasság megítélése a feladatunk. Ki az, aki igennel szavaz? Aki igen, kérem, most szavazzon. *(Szavazás.)* 10 igen. Ki az, aki nemmel kíván szavazni? *(Szavazás.)* 2 nem. Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* 2 tartózkodás.

Kíván-e a bizottság többsége bizottsági előadót állítani?

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Majd elmondja a kulturális bizottság.

ELNÖK: Átengedjük a terepet a kulturális bizottságnak, jó. Ha többségi nincs, gondolom, a kisebbség sem kíván előadót állítani. István?

DR. HILLER ISTVÁN: Nem, majd a kulturális bizottságban rendezzük.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Köszönöm szépen a résztvevőknek, az igazgató úrnak, illetve a miniszteri biztos úrnak a részvételét. További jó vitát a kulturális bizottság üléséhez! Köszönöm, Bandi, szervusz!

Az MTA munkájáról és a magyar tudomány helyzetéről 2009-2010 címmel benyújtott beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat

Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról

Folytatjuk a következő napirendi pontunkkal. Az Akadémia munkájáról, illetve a magyar tudomány helyzetéről szóló beszámoló elfogadásához készítettünk egy tervezetet, amit kiosztottunk, ott van mindenki előtt, legalábbis nagyon remélem. Ott van? *(Edelényi Zsuzsánna: A meghívó másik oldala.)* Ha a meghívót megfordítjuk, akkor ott olvasható. Nagyon hosszú és bőbeszédű a határozati javaslat: „1. Az Országgyűlés a Magyar Tudományos Akadémia munkájáról és a magyar tudomány helyzetéről szóló jelentést elfogadja. 2. A határozat a közzétételének napján lép hatályba. Indoklás...”, indoklásul pedig Pálincás elnök úr beszámolójának a bevezetőjéből vettünk át egy szép bekezdést, amely nekünk megtetszett; jelezzük is precízen az idézetet és az idézet forrását, mert ez így helyes *(Derültség.)*, és ezzel be is fejeztük az előterjesztést.

Van-e ezzel kapcsolatban észrevétel? Vitassuk meg a határozati javaslatot! *(Senki nem jelentkezik.)* Ott van előttetek, megvan? *(Közbeszólások: Igen.)* Köszönöm szépen. Ha nincs észrevétel, akkor szavazzunk! *(Dr. Kardón Bélának:)* Béla, van észrevétel ezzel kapcsolatban a tárca részéről?

DR. KARDON BÉLA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Nincs, egyetértünk.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szavazzunk akkor!

Aki a határozati javaslat ilyen formában való előterjesztését - mert itt mi terjesztünk elő a Háznak - támogatja, az most emelje fel a kezét! *(Szavazás.)* Egyhangúlag támogattuk.

Egyebek

Az egyebekben van-e valami, amit tudni kell? *(Senki nem jelentkezik.)*

Az Országgyűlésről szóló törvény ma hajnalban hatályba lépett. Ez módot ad az elnöknek, mármint a bizottsági elnöknek arra, hogy megvonja a szót, kivezettetni és kivezethet? *(Edelényi Zsuzsánna: Nem.)* Azt nem. *(Közbeszólások: Majd módosítjuk. - Közbeszólások.)* Megkönnyebbültetek, látom. *(Derültség.)* De az elnöknek extrajogosítványai vannak oly módon, hogy a tárgyra térés, az időkorlát nem teljesítése esetén..., nem tudom, hogyan fogom kikapcsolni bárkinek is a mikrofonját, de elvileg erre jogot ad az új törvény. A többi változást ki-ki megismerheti a törvényből, én csak erre a szigorúságra módot adó változásra hívtam fel a bizottság tagjainak a figyelmét. Van más változás? *(Edelényi Zsuzsánna: Van.)* Ami a bizottságunkat érinti? *(Edelényi Zsuzsánna: Olyan nincs, egyelőre nem tudunk róla.)* Ha mélyebben beleástuk magunkat a törvény szövegébe, akkor a többi változásról is értesítünk majd mindenkit - egyelőre ez tűnt elő a Zsuzsa számára, és erről tájékoztattott engem.

Más egyebek nálam nincsen. *(Senki nem jelentkezik.)* Köszönöm.

Jó munkát kívánok mindenkinek! A bizottsági ülést bezárjuk.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 7 perc)

Pokorni Zoltán
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese